

Barne- likestillings og
inkluderingsdepartementet

Postboks 8036 Dep

Deres ref.:
201100193-/SVI

Vår ref.:
11/62486/BJRO

Dato:
15.04.2011

Høringssvar: Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting

Jeg viser til høringsbrev av 31. januar 2011, og sender her Bærum kommunes høringssvar, vedtatt av sektorutvalg for bistand og omsorg 14. april 2011.

Bærum kommunes høringssvar:

Høring: Forslag til bosettingsordning for flyktninger med mål om raskere bosetting

Innledning

Bærum kommune deler målet om bosetting innenfor 6 måneder eller 3 måneder for enslige mindreårige flyktninger.

Bærum kommune er enige i prinsippet om rask bosetting og mener at dette er en viktig faktor for å lykkes i det kommunale integreringsarbeidet.

Bærum kommune er imot forslaget om å åpne for bruk av statlig tvang i bosettingsarbeidet. KS skriver i sin høringsuttalelse blant annet følgende, som Bærum kommune fullt ut slutter seg til:

”KS går imot forslaget om å åpne for bruk av statlig tvang i bosettingsarbeidet, gjennom å gi fylkesmannen en tilvisningsrett overfor kommunene. KS mener at dette er lite målrettet for å løse de utfordringene i bosettingsarbeidet som bidrar til for lang ventetid i mottak i dag. Det er fare for at en slik modell vil øke konfliktnivået lokalt, og dermed svekke integreringsarbeidet. KS mener at en slik tilvisningsrett snarere vil forsinke bosettingsprosessen ytterligere.”

I Bærum er fremskaffelse av bolig for flyktninger en kritisk faktor i forhold til rask bosetting. Tilgang på egnede boliger øker ikke ved statlig overstyring av kommunene.

Postadresse:
1304 Sandvika
E-post: «Sse_Email»

Besøksadresse:
«Sse_Adr»
«Sse_Adr2»
«Sse_Postnr»
«Sse_Poststed»

Org. nr:
«Sse_OffentligNr»
Bank:
Telefon: «Sse_Tlf»
Faks: «Sse_Fax»

KLART SPRÅK?
Hjelp oss å bli bedre:
klartsprak@baerum.kommune.no

Bærum kommune mener videre at en vesentlig faktor for å lykkes i bosettings- og integreringsarbeidet er at introduksjonslovens formål og NAV-kontorenes rammer og virkemidler er sammenfallende og tilpasset målgruppens behov. Dette er mangelfullt i dag. Selvhjulpenerhet – og dermed gjennomstrømningen i kommunale boliger – vil øke ved et enda bedre tilpasset tiltaksapparat.

Merknader til de foreslåtte endringer:

- 1. *”Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting av flyktninger” fastsetter hvor mange flyktninger kommunene totalt skal anmodes om å bosette kommende år, og fordeler behovet fylkesvis.***

Dette er i tråd med dagens ordning, som Bærum kommune har gode erfaringer med. Bærum kommune vil imidlertid understreke at tilleggsanmodninger som hovedregel ikke bør forekomme.

- 2. *Fastsettelsen fra nasjonalt utvalg oversendes KS i fylket som lager forslag til fordeling på kommunene i fylket med IMDi som sekretariat.***

Under dette punktet skriver departementet at *”En annen endring i forhold til dagens ordning er at det i anmodningsbrevet til kommunene må framgå helt klart at kommunene ikke kan knytte betingelser eller vilkår til sine vedtak om bosetting.”*

Til dette vil Bærum kommune bemerke at statlige myndigheter må sørge for at viktige vilkår er oppfylt på en slik måte at kommunene ikke har behov for å sette vilkår for sine bosettingsvedtak. Det gjelder blant annet:

- Fordelingen av ressurskrevende flyktninger må skje i form av en likefordeling mellom kommunene. Alle kommuner har tjenester som skal oppfylle lov om helsetjenester i kommunene og det er ikke rimelig at de store kommunene får belastningen med de særlig ressurskrevende, eller en høyere kvote fordi bosettingsarbeidet og tjenesteapparatet er godt utbygget.
- Bosetting av ressurskrevende flyktninger krever bedre helsekartlegging fra mottakenes side. Bedre rutiner for formidling av spesielle helsebehov vil kunne føre til raskere bosetting av ressurskrevende flyktninger.
- Bærum kommune har erfart at IMDi har forbehold mot å formidle relevante helseopplysninger begrunnet i at kommunene da lettere kan si nei til bosetting. Denne holdningen gir uttrykk for en mistillit til kommunene som det ikke er grunnlag for. Det medfører stort merarbeid for kommunene i forhold til å innhente korrekt kartlegging for å tilpasse bolig og tiltak ved bosetting.
- Et forhåndstilsagn om tilskudd 2 bør gjøres forpliktende fra statens side slik at ekstra tiltak kan iverksettes fra bosettingstidspunktet og ikke etter en lengre kartleggingsperiode der dokumentasjonskravene legges hos kommunene. Dette bør avklares før bosetting.
- Staten bør utvide tilskuddsordningen der helseproblemer er av kronisk karakter. Kommunenes egenandel for ressurskrevende brukere bør gis som tilskudd i minimum 5 år etter bosetting for bosatte med omfattende helseproblemer.

- Statens krav til rapportering om bruk av midler i kommunene bør fjernes når helsemessige behov er dokumentert og utløser krav om tilskudd.
 - Kommunen bør som i dag kunne gjøre vurderinger knyttet til den enkeltes situasjon samt om egnede boliger kan oppdrives. Det er viktig å understreke at dette ikke handler om reservasjoner i forhold til landbakgrunn eller etnisitet.
3. ***Dersom alle kommunene i et fylke er enige i forslaget til fordeling, gjennomføres bosettingen deretter. Dersom det er uenighet om fordelingen innen et fylke, innkaller fylkesmannen i det angjeldende fylke kommunene som er blitt anmodet om å motta flyktninger til møte om saken for at kommunene i fylket skal bli enige om fordelingen.***

Bærum kommune mener at dagens ordning fungerer godt og ønsker ikke den foreslåtte endringen.

4. ***Dersom kommunene i et fylke ikke blir enige, avgjør fylkesmannen i fylket fordelingen. Fylkesmannen gis da rett til å tilvise flyktninger til kommunene som plikter å motta den enkelte flyktning.***

Som nevnt i innledningen, går Bærum kommune imot forslaget om å åpne for bruk av statlig tvang i bosettingsarbeidet. Kommunen støtter ikke en endring av bosettingsmodellen som innebærer økt statlig styring. Dagens samarbeidsordning underbygger det lokale engasjementet og solidaritetsarbeidet i forbindelse med bosetting av flyktninger.

Bærum kommune har jevnt gode resultater med tanke på måloppnåelse (flyktninger i arbeid/ utdanning). Medvirkende faktor til dette er en forutsigbar bosettingsmengde. Store økninger eller svingninger i forhold til bosettingstall gir større uforutsigbarhet og mindre stabilitet i fagmiljøene. Konsekvensen av dette kan være lavere måloppnåelse. Dette kan føre til økte offentlige utgifter i form av ulike stønader, økte helseutgifter og i tillegg en stor belastning for den enkelte. Den langsiktige integreringen er kommunens hovedfokus, og denne ivaretas best ved at kommunen selv vurderer riktig nivå for bosetting etter dagens modell.

5. ***Fylkesmannens tilvisningsrett skal bare brukes dersom staten anser det nødvendig for å klare å bosette det antall flyktninger det er behov for.***

Bærum kommune ønsker ikke at det åpnes for statlig tvang, og anser begrensningen ”skal bare brukes dersom staten anser det nødvendig” som lite betryggende for kommunene. Det er neppe manglende vilje som gjør at bosetting tar lenger tid enn ønskelig. Mer sannsynlig er det at forutsetninger for gjennomføring av bosetting ikke er til stede, for eksempel egnede boliger. Det bør være viktigere for staten å bidra til at forutsetningene for gjennomføring av ønsket bosetting er til stede, enn å skaffe hjemmel for å tvinge frem bosetting i situasjoner der forutsetningene for vellykket bosetting ikke er oppfylt.

6. ***Fylkesmannen skal søke å unngå å bruke tilvisningsretten til kommuner som kan vise til tungtveiende grunner for å reservere seg mot å ta i mot flyktninger.***

Bærum kommune slutter seg her til KS’ hørings svar:

”Selv om dette forslaget er ment å skulle begrense muligheten for en vilkårlig tvangsbosetting fra statens side, vil KS likevel påpeke at dette gir en stor tolknings- og overkjøringsrett til fylkesmannen som statlig instans. Det vil være staten som definerer hva som er ”tungtveiende grunner”, og selv når dette foreligger etter statens syn, vil det likevel være en åpning for fylkesmannen til å gjennomføre en tvangsbosetting.

KS vil påpeke at dette også er hensyn som allerede tas i dagens system. IMDi er i dialog med kommunene, og har god innsikt sammen med KS i kommunenes situasjon og eventuelle behov for å reservere seg.”

7. *Kommunene skal gis rimelig tid (inntil 3 måneder) til å forberede seg på å motta flyktningene de blitt enige om å bosette eller er blitt tilvist.*

Mangel på bolig er hovedgrunn til at bosetting ikke effektueres til Bærum kommune innen 3–4 uker etter at saken er akseptert. Dersom mangel på bolig fortsatt anses som tungtveiende grunner vil 3 måneder være akseptabel tid for fremskaffing av bolig og andre nødvendige tiltak.

8. *Dersom kommunen, innen 3 måneder etter at de har mottatt oversikt over hvilke flyktninger de skal bosette, ikke har skaffet bolig til disse, kan integreringstilskuddet bli avkortet i en størrelsesorden tilsvarende statens utgifter til opphold i mottak eller omsorgssentre.*

Hvis det er store forskjeller mellom kommunens boligmasse og IMDis behov for spesielle typer boliger kan dette bety at kommunen får betydelig økonomiske utlegg i forhold til å bygge/kjøre boliger ut fra Statens krav. En bedre løsning enn trekk i økonomiske ytelser til kommunen vil være:

- Økt fokus på statlige virkemidler til økt/riktig boliganskaffelse,
- Styrking av boligtilskuddet for anskaffelse av bolig til enslige voksne.
- Mer aktiv rolle fra Husbanken for å sikre at kommunen nyttiggjør seg mulige ordninger.

9. *I tilfeller hvor Fylkesmannen benytter sin tilvisningsrett, skal den enkelte ha rett og plikt til introduksjonsprogram, på linje med de som er bosatt når kommunene selv blir enige om fordelingen. Det samme gjelder tjenester etter sosialtjenesteloven og etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.*

Bærum kommune er enig i at flest mulig skal ha rett og plikt til introduksjonsprogram. For kommunen er det viktig at:

- NAVs virkemidler og tiltak er tilpasset formålet med lov om introduksjonsordning. Jfr. målgruppas særskilte behov for skreddersøm og lengre forutsigbare tiltak.
- Ved eventuell tilvisning må kommunen ha kapasitet og tid til å ruste opp tjenestetilbudet for ikke å bryte lovens krav om egnet kvalifisering.

Høringens pkt VII: *Økonomiske konsekvenser:*

Bærum kommune er enig i at rask bosetting kan ha positiv effekt på integrering under forutsetning av at kommunen er rustet til å jobbe kvalitetsmessig godt. De foreslåtte endringene vil antakelig gi innsparing for staten, men økte utgifter og belastninger på kommunalt nivå. Dersom rask bosetting får et ensidig fokus vil dette kunne bety at tjenesteapparatet blir overbelastet og ikke har kapasitet til nødvendig oppfølging slik at

deltakerne kommer i arbeid eller utdanning. Konsekvensen kan bli økt bruk av sosialhjelp, og med dette en svekket integrering.

Med hilsen

Bjørn Røed
rådgiver